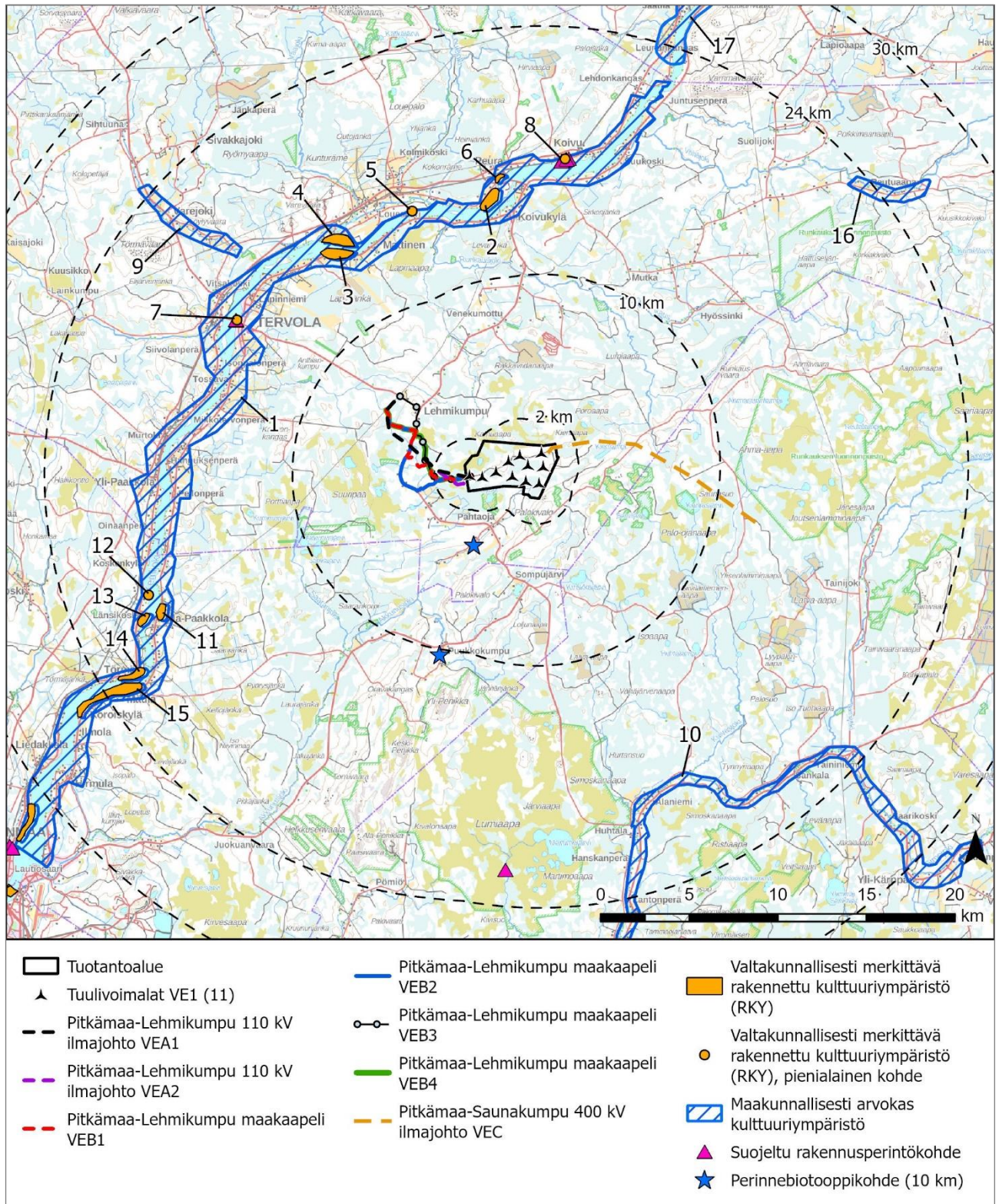

Liite 5: Kulttuuriympäristön kohdekuvaukset

Maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteiden kuvaukset ja arvoperusteet on esitetty seuraavissa luvuissa. Arvoperusteiden yhteydessä on lisäksi arvio kohteen herkkyydestä YVA-selostuksessa luvussa 14.4. esitetyn Imperia-kriteeristön mukaan.

Taulukko Virhe. Tiedostossa ei ole määritetyn tyylistä tekstiä..1. Hankkeen tarkastelualueelle, noin 24 kilometrin säteelle voimaloista sijoittuvat kulttuuriympäristön arvokohteet (VAMA 2021 = Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue; RKY = Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö; ma 0000= Maakuntakaavassa osoitettu maakunnallisesti tai seudullisesti arvokas kulttuuriympäristö tai maisema-alue).

Nro	Kohteen nimi	Valtakunnallisesti merkittävä	Maakunnallisesti merkittävä (kaavatunnus)	Etäisyys lähimpään voimalaan (noin)
Kohteet tuotantoalueella ja sen välittömässä lähiympäristössä noin 0–2 km etäisyydellä tuulivoimaloista				
	Ei kohteita			
Kohteet lähivaikutusalueella noin 2–10 km etäisyydellä tuulivoimaloista				
	Ei kohteita			
Kohteet ulommalla vaikutusalueella noin 10–24 km etäisyydellä tuulivoimaloista				
1	Kemijokivarren vanha asutus		ma 8128	13 km (VE1, VE2)
2	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Ossauskoski	RKY 2009		13,8 km (VE1, VE2)
3	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Liimatanperä	RKY 2009		14 km (VE1) 14,6 km (VE2)
4	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Kurvilansaari	RKY 2009		14,5 km (VE1) 14,9 km (VE2)
5	Lapin uitto- ja savottatukikohdat, Runkkaus	RKY 2009		15 km (VE1, VE2)
6	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Peura	RKY 2009		15,3 km (VE1, VE2)
7	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Tervolan kirkko	RKY 2009		15,8 km (VE1) 16,9 km (VE2)
8	Koivun rautatieasema	RKY 2009		16,4 km (VE1, VE2)
9	Varejoki		ma 8131	18,2 km (VE1) 19,2 km (VE2)
10	Simojokivarren kulttuurimaisema		ma 8140	18,2 km (VE1, VE2)
11	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Ala-Paakkola	RKY 2009		18,6 km (VE1) 20,1 km (VE2)
12	Lapin uitto- ja savottatukikohdat, Taivalkoski	RKY 2009		19,3 km (VE1) 20,8 km (VE2)
13	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Länsikoski	RKY 2009		19,7 km (VE1) 21,2 km (VE2)
14	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Törmä	RKY 2009		21,4 km (VE1) 22,8 km (VE2)
15	Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkko- maisemat, Koroiskylä	RKY 2009		22 km (VE1) 23,3 km (VE2)
16	Vähäjoki ja Lintupirtti		ma 8130	23 km (VE1, VE2)
17	Jaatilansaaren kylä		ma 4810	23,1 km (VE1, VE2)

Kuva Virhe. Tiedostossa ei ole määritetyn tyylistä tekstiä..1. Hankkeen tarkastelualueelle noin 20–30 kilometrin säteelle voimaloista sijoittuvat kulttuuriympäristön arvokohteet. Kohdenumerot 1-17 viittaavat edellä taulukossa esitettyihin kohteisiin (Taulukko Virhe. Tiedostossa ei ole määritetyn tyylistä tekstiä..1).

1.1 Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Suomessa on 186 valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Ne ovat maaseutumme edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Alueet on valittu valtioneuvoston periaatepäätöksellä 18.11.2021. Periaatepäätös pohjautuu vuosien 2010–2021 suoritettujen inventointien tuloksiin (VAMA 2021). VAMA 2021 korvaa valtioneuvoston 5.1.1995 periaatepäätöksen mukaisen aiemman inventoinnin. Se vastaa myös Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen (2000/2006) tavoitteisiin (Ympäristöministeriö 2024b).

Eteläisen Lapin inventointiraportin perusteella (Ympäristöministeriö 2021) Pitkämaan tuulivoimahankkeen tarkastelualueella (noin 20–30 kilometrin etäisyys voimaloista) ei ole valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue sijaitsee pääosin teoreettisen maksiminäkyvyys alueen ulkopuolella, yli 40 kilometrin etäisyydellä Simon rannikolla.

1.2 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) on valtakunnallinen inventointi, johon valitut kohteet antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan Suomen rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä. Kohteet käsittävät yleensä laajempia kokonaisuuksia kuin yksittäisiä rakennuksia ja voivat ulottua jopa yli kuntarajojen.

Hankkeen tarkastelualueella on useampi valtakunnallisesti merkittäväksi luokiteltu rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Kohteiden tiedot ja kuvaukset on tarkistettu Museoviraston ylläpitämästä kulttuuriympäristöjä koskevasta palveluikkunasta (Museovirasto 2025a).

Tuulivoiman tuotantoalue ja sen välitön lähiympäristö (0–2 km voimaloista)

Ei valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Lähivaikutusalue (2–10 km voimaloista)

Ei valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Ulompi vaikutusalue (10–24 km voimaloista)

Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat

Kemijokivarren kyläasutus, eriaikaiset kirkkoympäristöt ja yksittäiset pihapiirit kuvastavat erään Lapin tärkeimmän kulkureitin, Kemijoen varteen 1600-luvulta 1900-luvun alkuun syntynyttä omavaraistaloutteen perustuvaa peräpohjalaista uudisasutusta. Vanhimmalle Kemijoen rakennuskannalle on tyypillistä sen sijainti aivan jokitörmän tuntumassa pelto- ja niittyaukeiden ympäröimänä. Lohenkalastus on ollut Kemijoen varren asukkaiden tärkein elinkeino ja vaurauden tuoja, mikä heijastuu rakennuskannan edustavuutena. Pihapiireissä on säilynyt lukuisia talonpoikaisklassismia edustavia 1800-luvun päärakennuksia koristeellisine kuisteineen, runsaasti eri-ikäisiä talousrakennuksia sekä Kemijokivarrelle tyypillisiä, mutta muualla harvinaisia kaksikerroksisia venesuoja.

Tervolassa Kemijoen molemmilla rannoilla kulkee vanha maantie. Tien ja joen väliselle rantavyöhykkeelle sijoittuu useita vanhoja jokivarsikyliä, joista Pitkämaan tuulivoimahankkeen

tarkastelualueella sijaitsevat seuraavat kylät pohjoisesta etelään lueteltuna: **Peura, Ossauskoski, Kurvilansaari, Liimatanperä, Ala-Paakkola, Länsikoski, Törmä ja Koroiskylä.**

Arvotus: Kemijokivarressa asutuksen rakenne ja peruspiirteet ovat säilyneet joen muodostamassa maisemallisessa kehyksessä. Alueella on vanhaa edustavaa rakennuskantaa. Kirkonseudut muodostavat puolestaan Kemijokivarren maisemalliset kohokohdat.

Herkkyyks: **Kohtalainen / Suuri** (valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, maisemakuvaltaan pieni- ja yhtenäiset aluekokonaisuudet, alueilla myös paikoin melko tavanomaista kylämaisemaa, maisema jossain määrin muutoksille altistunutta, alueilla on kuitenkin säilynyt perinteinen kylärakenne sekä vanhaa, arvokasta rakennuskantaa, kohteista avautuu paikoin osittaisia näkymiä kohti suunniteltuja tuulivoimaloita, merkittävimmät näkymät alueilla tukeutuvat enemmän Kemijoen jokimaisemaan, kohteiden maisemakuvassa on paikoin havaittavissa Varevaaran nykyiset toiminnassa olevat tuulivoimalat, suurjännitejohtoja tai Kemijoen patorakenteita).

Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat, Tervolan kirkko

Edellä kuvattujen jokivarsikylien lisäksi Kemijoen varrella on säilynyt sekä Keminmaalla että Tervolassa on kahden eriaikaisen kirkon muodostama miljöö. Näistä Tervolan kirkko sijaitsee Pitkämaan tuulivoimahankkeen tarkastelualueella.

Tervolan 1680-luvun tukipilarikirkko, 1860-luvulla rakennettu iso puukirkko sekä 1970-luvun seurakuntakeskus kirkkoineen kuvastavat Kemijokivarren väestönkehitystä ja seurakunnallisia konjunktoureja eri vuosisadoilla.

Arvotus: Kirkonseudut muodostavat Kemijokivarren maisemalliset kohokohdat.

Herkkyyks: **Suuri** (valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, maisemakuvaltaan pieni- ja yhtenäinen kohde, käyttötarkoitukseltaan lähes alkuperäisenä ja eheänä säilynyt kokonaisuus, kirkontorni muodostaa edustavan maamerkin ympäröiville alueille, kohteesta ei avaudu merkittäviä näkymäakseleita kohti suunniteltuja tuulivoimaloita, kohteen maisemakuvassa näkyy Varevaaran nykyiset toiminnassa olevat tuulivoimalat)

Lapin uitto- ja savottatukikohdat, Runkaus ja Taivalkoski

Lapin metsäseuduille ja jokilaaksoille ominaista rakennuskantaa ovat savotta- ja uittotukikohdat ja muut uittoon liittyvät rakenteet. Uitto yleistyi 1890-luvulla ja jatkui Kemijoessa vuoteen 1991. Pitkämaan tuulivoimahankkeen tarkastelualueella sijaitsevat Runkauksen uittopirtti Tervolassa sekä Taivalkosken uittotukikohta Keminmaalla.

Tervolassa Louesaareissa sijaitsevan Runkauksen uittopirtin pihapiiriin kuuluu uittopirtti, sauna, keittokota, vajarakennuksia ja käymälä.

Taivalkosken uittotukikohdan rakennukset ovat Kemijoen länsirannalla, ennen Isohaaran voimalaitoksen rakentamista kalliorantaisena virranneen suurkosken partaalla. Uittotukikohdan muodostavat kolme pienikokoista rakennusta, kämppä, sauna ja vaja.

Arvotus: Kämpäkartanot, uittopirtit, uittopadot ja –ruuhet sekä tukinsiirtolaitteet ja sortteerialueet kuvastavat uiton ja suursavottakauden kukoistusta ja ajallista kirjoa Lapin metsäseuduilta rannikolle asti.

Herkkyyks: *Kohtalainen* (valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, historialliset piirteet hyvin säilyneet, kohteet maisematilaltaan sulkeutuneessa ympäristössä, joka rajaa näkymiä kohti suunniteltuja tuulivoimaloita, kohteiden arvot tukeutuvat enemmän elinkeinohistorialliseen rakentamistyyppiin ja kohteita ympäröivään maisemarakenteeseen kuin kohteesta avautuvaan maisemakuvaan).

Koivun rautatieasema

Rataosuus Kemien pohjoispuolella sijaitsevalta Laurilan asemalta Rovaniemelle valmistui 1909. Kemien ja Rovaniemen välissä, radan rakentamisajalta oleva Koivu on Thure Hellströmin suunnittelema jugendtyylinen rautatieasema piharakennuksineen. Asemakokonaisuuden rakennuskantaan kuuluu myös vesitorni ja pumppuasema. Junat ovat pysähtyneet asemalla höyryveturikautena puiden- ja vedenottoa varten. Koivun asema-alue säästyi toisen maailmansodan loppuvaiheen tuhoilta.

Arvotus: Koivun rautatieasema on hyvin säilynyt Kemien ja Rovaniemen välisellä rataosuuden asemakokonaisuus.

Herkkyyks: *Kohtalainen* (valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, pienipiirteinen, yhtenäinen kokonaisuus, historialliset piirteet hyvin säilyneet, kohde maisematilaltaan puoliavoimessa ympäristössä, näkymät rajautuvia kohti suunniteltuja tuulivoimaloita, kohteiden arvot tukeutuvat enemmän rakennustyyliin ja rakentamistyyppiin kuin ympäröivään maisemakuvaan).

1.3 Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt ovat asiantuntijaviranomaisten määrittelemiä, tyypillisesti maakunnallista ominaisluonnetta ja maakunnallisia erityispiirteitä ilmentäviä alueita tai kohteita. Tässä työssä huomioitujen maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriympäristöjen pohjautuvat Lapin maakunnan osalta seuraavien maakuntakaavojen aluerajauksiin sekä taustaselvityksiin:

- Länsi-Lapin maakuntakaavakartta ja -selostus (Lapin liitto 2012)
- Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavakartta- ja selostus (Lapin liitto 2022)
- Rovaniemen ja Itä-Lapin kulttuuriympäristökohteet (Lapin liitto 2014)

Lisäksi maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueiden kartoituksessa on hyödynnetty Etelä- ja Keski-Lapin alueelle vuosina 2011–2013 tehtyjen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin tietoja (Muhonen, M. ja Savolainen, M. 2013).

Pitkämaan tuulivoimahankkeen tarkastelualueella on useita maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Alla olevat kohteiden tiedot ja kuvaukset perustuvat maakuntakaavassa ja inventointiraporteissa esitettyihin aluekuvauksiin.

Tuulivoiman tuotantoalue ja sen välitön lähiympäristö (0–2 km voimaloista)

Ei maakunnallisia maisema-alueita tai rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Lähivaikutusalue (2–10 km voimaloista)

Ei maakunnallisia maisema-alueita tai rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Ulompi vaikutusalue (10–24 km voimaloista)

Kemijokivarren vanha asutus (ma 8128)

Kohde on laaja kulttuurimaisemakokonaisuus, joka jatkuu yhtenäisenä aina Tervolan Pikkukylästä kunnan pohjoisosassa etelään Keminmaan kirkkoille ja Lautiosaaren asti. Kemijoen varressa on säilynyt monia edustavia, kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kyläkokonaisuuksia. Jokivarren molemmin puolin sijoittuvat vanhat maantiet, joilta avautuvat näkymät asutuskeskittyisiin ja rantatörmille tiiviinä nauhana rakentuneisiin pihapiireihin. Aluerajauksen sisällä on valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009), kuten Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat (katso luku **Virhe. Viitteen lähde ei löytynyt.**edellä).

Kemijokivarren kulttuurimaisema-alueeseen rajautuu myös osin Etelä- ja Keski-Lapin maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnissa (Muhonen ja Savolainen 2013) esitetty Louen alue. Loue ja Louesaari sijaitsevat Kemijoen varrella kohdassa, missä Vaajoki ja Louejoki laskevat Kemijoen suuntaiseen Loueputaaseen. Louepudas yhtyy Kemijoen pääuomaan Louesaaren itäpäästä. Etelästä Kemijokeen yhtyy vielä Runkausjoki. Louen kylä on keskittynyt Loueputaan varrelle sekä siihen laskevan Vaajoen varteen. Loueputaan tulviva uoma on mahdollistanut erityisen hyvät edellytykset viljelylle. Viljelykset levittäytyvät poikkeuksellisen laajalle yhtenäiselle alueelle jatkuen Kemijoen rannoilta myös Loue- ja Vaajokien rannoille yhtenäisenä kapeana nauhana. Alueen maataloustoiminta on aktiivista ja rakennettu ympäristö hyvin säilynyttä.

Arvotus: Kemijoen jokilaakso kyläalueineen ja myös yksittäisine komeine taloineen antaa edustavan kuvan Kemijokivarren vanhasta agraarimaisemasta. Louen alue on hyvä esimerkki Kemijoen varteen levittäytyneestä asutuksesta.

Herkkyyks: *Kohtalainen* (maakunnallisesti arvokas maisema-alue, yhtenäinen ja melko eheä kokonaisuus, seudulle perinteistä maaseudun kulttuuriympäristöä, jossa ihmisen vaikutus on luontevasti maisemaan sovitettu, ympäristö jossain määrin muutoksille altistunut, mutta ympäristön arvokkaat ominaispiirteet on edelleen tunnistettavissa alueella, alueella säilynyt myös vanhaa rakennuskantaa ja kyläkokonaisuuksia, kohteesta voi avautua paikkakohtaisesti osittaisia näkymiä suunniteltuja tuulivoi-

Varejoki (ma 8131)

Varejoki edustaa tyyppillistä sotien jälkeen 1950-luvulla perustettua asutuskylätyyppiä. Asutustilat sijaitsevat molemmin puolin mutkittelevaa Varejokea. Kylän asukkaat tulivat Petsamosta, jossa väestö oli uskonltaan ortodokseja. Törmävaaran kärjessä, komean koulurakennuksen lähistöllä, on ortodoksinen rukoushuone. Törmävaarassa on lisäksi laaja muinaismuistoalue.

Arvotus: Kohde edustaa tyyppillistä sotien jälkeen 1950-luvulla perustettua asutuskylätyyppiä. Alueella on edustavaa rakennuskantaa.

Herkkyyks: *Kohtalainen* (maakunnallisesti arvokas maisema-alue, maisemakuvaltaan melko avara ja yhtenäinen aluekokonaisuus, paikoin tavanomaisempaa kylä- ja viljelymaisemaa, alueella säilynyt perinteistä rakennuskantaa, kohteesta avautuu rajautuvia näkymiä suunniteltuja tuulivoimaloiden suuntaan).

Simojokivarren kulttuurimaisema (ma 8140)

Simojokivarren kulttuurimaisemakokonaisuus näyttäytyy edustavana aina Yli-Kärpän kylästä Simon keskustaakseen saakka. Vanha asutus seurailee jokivartta sen molemmilla rannoilla. Perinteistä rakennuskantaa on säilynyt mm. Jokikylässä, Alaniemessä sekä Yli-Kärpässä. Alaniemen ja Yli-Kärpän kylät Simojokivarressa edustavat tyypillistä pohjoispohjanmaalaista jokivarsiasuttamista, joka on saanut alkunsa 1400–1500-lukujen aikana, jopa aiemmin.

Pitkämaan tuulivoimahankkeen tarkastelualueelle sijoittuva Alaniemen kylä on nostettu lisäksi esiin omana kokonaisuutena Etelä- ja Keski-Lapin maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnissa (Muhonen ja Savolainen 2013). Inventoinnin mukaan Simojokivarren selkeimmät yhtenäiset kylät ovat Alaniemi ja Yli-Kärppä, joissa asutus seuraa tiiviisti jokea ja pellot jäävät pääasiassa tien ja joen väliselle kaistaleelle. Kylissä on säilynyt runsaasti vanhaa peräpohjalaista rakennuskantaa. Erityisesti Alaniemessä on myös perinnebiotooppeja.

Arvotus: Simojokivarren kyläalueet, vanha asutus ja pienialainen viljelymaisema edustaa tyypillistä pohjoispohjanmaalaista jokivarsiasuttamista. Alaniemessä ja Yli-Kärpässä Simojokivarren kulttuurimaisema näyttäytyy edustavimmillaan ja yhtenäisimmillään.

Herkkyys: Kohtalainen (maakunnallisesti arvokas maisema-alue, yhtenäinen ja melko eheä kokonaisuus, seudulle perinteistä maaseudun ja jokivarsien kulttuuriympäristöä, jossa ihmisen vaikutus on luontevasti maisemaan sovitettu, paikoin tavanomaisempaa kylä- ja viljelymaisemaa, alueella säilynyt myös perinteistä rakennuskantaa ja edustavia kyläkokonaisuuksia, kohteesta ei avaudu merkittäviä näkymälinjoja suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan)

Vähäjoki ja Lintupirtti (ma 8130)

Vähäjoen 1920–30-lukujen asutuskylä sijaitsee Kemijokeen laskevan Vähäjoen eteläpuolen entisellä suoalueella. Asutus sijoittuu nauhamaisesti tien ja Vähäjoen väliin. Pihapiirit ovat rantatörmälle, pellot ja niityt tien ja joen välissä. Alueella sijaitsee Louhikosken rakennus, joka on Kemi Oy:n vuonna 1925 rakennuttama hirsinen maalaamaton metsätyökämpä. Asutusalueen itäreunalla sijaitsee tehtailija Karl Fazerin vuonna 1916 rakennuttama pirtti, joka on vuosien varrella toiminut metsästysmajana, jääkäreiden etappipaikkana, kyläläisten pakopirttinä ja metsäkämpänä.

Arvotus: Vanha kyläalue tai kyläalueiden kokonaisuus, jossa on säilynyt seudun elinkeinoihin liittyvää perinteistä, kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa.

Herkkyys: Kohtalainen (maakunnallisesti arvokas maisema-alue, pienipiirteinen ja yhtenäinen kokonaisuus, seudulle perinteistä asutusmaisemaa jokivarsilla, alueella säilynyt jonkin verran vanhaa rakennuskantaa, rajatut näkymät suunniteltuja tuulivoimaloiden suuntaan mahdollisia).

Jaatilansaaren kylä (ma 4810)

Jaatilansaaren kylä on Jaatilansaaren ja Jaatilan muodostama yhtenäinen maisemakokonaisuus Kemijoen varrella Rovaniemen eteläpuolella. Joen itäpuolella levittäytyy kumpuileva vaarajakso, kun taas länsipuoli on alavampaa suomaastoa. Jaatilansaaren maisematila muodostuu joen länsirannalle laskeutuvien viljelysten ja vanhojen pihapiirien ympärille. Avoimien, laajojen peltoaukeiden yli on laajat näkymät taustamaisemassa hämmöttävälle Jaatilanvaaralle Kemijoen itäpuolella. Etelämpänä joen varsi on tyypillistä Kemijoen varren asutusta, missä pellot ja niityt aukeavat joelle ja asutus sijaitsee nauhamaisesti niiden yläpuolella. Alueella on säilynyt myös suhteellisen

paljon vanhaa talonpoikaista rakennuskantaa. Petäjäskosken voimalaitoksen rakentaminen (1953–1957) on vaikuttanut merkittävästi Jaatilansaaren pohjoisosan rakentamiseen sekä yleisesti maisemakuvaan joen rannoilla.

Jaatilansaari on määritetty maakuntakaavan lisäksi Etelä- ja Keski-Lapin maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnissa (Muhonen ja Savolainen 2013) maakunnallinen arvokkaaksi kohteeksi.

Arvot: Maiseman arvot perustuvat yhtenäiseen ja hyvin hoidettuun jokivarren kulttuurimaisemaan. Alue on yhä kohtuullisen aktiivisessa maatalouskäytössä. Alueen ilmeeseen on vaikuttanut vahvasti voimalaitosrakentaminen. (Muhonen ja Savolainen 2013)

Herkkyyks: *Kohtalainen* (maakunnallisesti arvokas maisema-alue, maisemakvaltaan avara ja yhtenäinen aluekokonaisuus, paikoin pienipiirteistäkin seudulle perinteistä kylä- ja viljelymaisemaa, alueella säilynyt vanhaa rakennuskantaa, vaikka maisema on jossain määrin muutoksille altistunut, kohteesta ei pääosin avaudu merkittäviä näkymäakseleita kohti suunniteltuja tuulivoimaloita tai näkymät ovat osittaisia).